

Miljonārs, kas pats sevi izveidojis

Alvas monētu liešana

Šis raksts ir publicēts žurnālā „Forum”.

Monētu liešana no alvas

Vai esat kādreiz mēģinājuši izgatavot savu naudu? Ne papīrnaudu, bet īstas, cietas monētas. Neiespējami? Ar šo instrukciju palīdzību un nedaudz meistarības jums vajadzētu spēt izgatavot savas monētas.

Liešana ir ražošanas process, ko galvenokārt izmanto metāla un plastmasas rūpniecībā. Materiālu (piemēram, tēraudu) uzkaršē, līdz tas izkūst, un pēc tam ielej formā. Atdziestot, materiāls atkal sacietē, veidojot cietu priekšmetu.

Alva ir piemērota monētu liešanai. Alvai ir salīdzinoši zema kušanas temperatūra (aptuveni 250 °C), tāpēc to var izkausēt, izmantojot vienkārši sveci.

Alvas monētu liešana

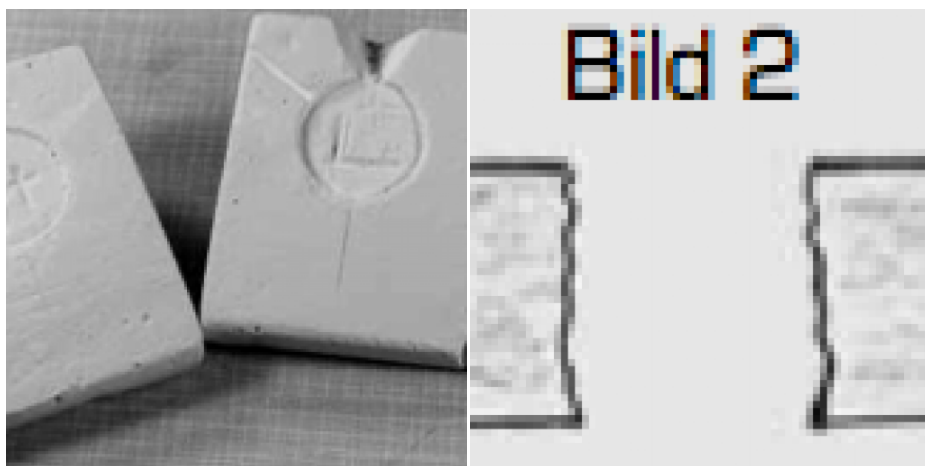
Sagatavošana

Vissvarīgākā lieta liešanā ir forma. Bez derīgas formas nekas nedarbojas. Labākie materiāli liešanas formas izgatavošanai ir ģipsis vai smilšakmens plāksnes.

Lējuma forma vienmēr sastāv no vismaz divām daļām (sk. 1. attēlu). Vienā no abām plātnēm tiek izgriezta monētu forma. Attiecībā uz cipariem un burtiem pārliecinieties, ka tie ir izgriezti spoguļattēlā! Gravēšanu vislabāk veikt ar skrāpi vai kalti. Kā efektīvs rīks ir pierādījis linoleja griešanas rīks. Tomēr ārkārtas gadījumā derēs arī skrūvgriezis. Izgriežot dizainu, pārliecinieties, ka malām ir tā saucamais „pārpalikums” (sk. 2. attēlu). Veidnei nedrīkst būt nekādi padziļinājumi, citādi liešanas izstrādājumu nevarēs izņemt no veidnes, to

nesabojājot. Otra plāksne kalpo kā vāka plāksne.

Veidni papildina padeves kanāls un, atkarībā no monētas izmēra, viens vai divi ventilācijas atvērumi. Ventilācijas atvērumi ir gaisa izplūdes caurumi. Tie novērš gaisa burbuļu veidošanos veidnē liešanas laikā un nodrošina, ka veidne tiek pilnībā piepildīta ar alvu.

Liešanas process

Abas veidnes puses tagad tiek savienotas ar fiksēšanas ierīci (piemēram, skrūvgriezi; skatīt 3. attēlu). Alvu izkausē kausā, izmantojot Bunsenu degli, un pēc tam ielej ielejamo piltuvi. Ir svarīgi veidni piepildīt bez pārtraukuma. Kad alva ir sacietējusi, monētu var izņemt no veidnes. Tagad vienkārši ātri nogrieziet liešanas pīpes no izlietajām monētām, un jūsu pirmās monētas mirdzēs saulē!

Materiālu saraksts

- Ģipša vai smilšakmens plāksne
- skrāpis, gravieris, kalts
- Bunsenu deglis, uguns utt.
- Vecs lāpstiņas ar izliekumu
- Fiksēšanas ierīces (lai savienotu abas veidnes puses; piemēram, skrūvgriezis, skrūvspīles, skavas)

- Sānu griešanas knaibles alvas stieņu sadalīšanai
- Alvas stieņi (izejmateriāls)

Briesmas

Lai gan alvas liešana nav sarežģīta, ir jāievēro daži piesardzības pasākumi.

Siltums: Kausētais alvas sasniedz temperatūru apmēram 250 °C. Tāpēc pastāv apdegumu risks. Lējuma procesa laikā arī forma uzkarst. Tas izraisa to, ka sacietēšanas process aizņem arvien ilgāku laiku. Ja šādā situācijā formu atvērsiet pārāk agri, izkausētais alvas izplūdīs no formas un, iespējams, uz jūsu rokām!

Trauslums: Ģipsis ir ļoti trausls materiāls. Tāpēc nekad nemetiet veidni uz zemes. Tāpat neveiciet pārāk spēcīgu spiedienu uz veidni.

Tvaiki: Kausējot alvu, rodas toksiski tvaiki. Tāpēc nekad nedrīkst ilgstoši veikt alvas liešanu slēgtās telpās.

Paša spēkiem kļuvušais miljonārs_YW

Atsauces

- **Saturs un attēls:** „Forum Kind“ , 2/05. numurs, 14. lappuse. Paša spēkiem bagātnieks, spēļu nauda, nometnes piederumi, monētu liešana. © Autortiesības www.forum-kind.ch
- **Foto:** Urs Bänninger, „Roman Camp“ 2003, Henggartas jauniešu grupa